

Toplantı : 7

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 1000 e ek

444 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporları (M. Meclisi 2/404; C. Senatosu 2/228)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 281)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 3423*

13 . 7 . 1967

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 12 . 7 . 1967 tarihli 138 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, 444 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

*Ferruh Bozboylu
Millet Meclisi Başkanı*

Not : Bu teklif 29 . 12 . 1966 tarihinde Başkanlıkça ilk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 10, 11 ve 12 . 7 . 1967 tarihli 136, 137 ve 138 nci Birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 281)

Geçici Komisyon raporu

*Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No. : 2/228
Karar No. : 2*

27 . 7 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 12 . 7 . 1967 tarihli 138 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülüp kabul edilen 444 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi, Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar Müdürlüğü'nün 13 . 7 . 1967 gün ve 3423 sayılı yazılılarıyla Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle Geçici Komisyonumuzun 26 . 7 . 1967 günlü Birleşiminde ilgili bakanlık ve Ziraat Bankası mümessilleri hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu.

444 sayılı Kanunla Onuncu ve Onbirinci dönem milletvekillerinin bir kısmının bu sıfatları dolayısıyla mer'i ve cari usullere tevfikân almış oldukları ödenekler seçimin erken öne alınmış ve Meclisin feshedilmiş bulunması dolayısıyla zimmetlerinde kalmıştır.

Borçlanmış bulunan milletvekillerinin fevkalâde haller dolayısıyla borçlarını ödemekte müşkülâta uğradıkları ve bir kısmının malî imkânlarının dışında kaldığı müşahede edilmesi sebebiyle bu borçların muayyen taksitlerle ödenmesi hususu 444 sayılı Kanunla kabul edilmiştir. Buna rağmen alacaklı müesseselerin kanunun derpiş ettiği espri dışındaki hareketleri ve kanun teklifinin

gerekçesinde de belirtildiği üzere neşir tarihinden önceye götürülmek suretiyle birtakım ihtilâfların zuhuruna ve borç miktarının yükselmesine sebep ve âmil olmuşlardır. 444 sayılı Kanunla daha vâzih bir hale ifrağı talebedilmiş ancak Millet Meclisince bu teklif değiştirilmek suretiyle milletvekillerinin iki devreye aidolan borçlarının tamamı affedilmiştir.

Ancak, yapılan tetkikat ve alâkalardan alınan izahat muvacehesinde her iki devreye ait borçların tamamının affının hak anlayışı ile kabili telif bulunmadığı tesbit olunmuştur. Borcun teşekkülünden sonra zuhur eden fevkalâde hal ve tarihî şartlar muvacehesinde birtakım denge-sizlikler meydana gelmiştir. Bu suretle borçluların esas borçları masraf ve faizlerle birlikte yük-sek rakamlara bâliğ olmuştur. Borçların yüksek rakamlara bâliğ olması borçluları borçlarını ödi-yemez hale getirmiş ve bankayı da alacakların tahsili halindeki istifadelerinden mahrum bırak-mıştır. Banka ve Hazine ile borçlular arasında hukukî rabitanın mevcudiyeti sebebiyle 10 neu ve 11 nei devrele ait ödeneklerin borçlulardan aynen tahsili ancak hâdisenin karışık bir boşluluk ma-hiyeti arz etmesi ve fevkalâde şartlar göz önünde bulundurularak bu hususun tasviyesini tarafla-rın menfaatleri icabı bulunduğu tezekkür edilmiş ve faiz ve masrafları kaldırılarak esas borcun borçlulardan tahsili ve kanunun neşir tarihine kadar tahsil edilmiş bulunan faiz ve masrafların esas borca mahsubu hususu komisyonumuzca itti'akla kabul edilmiştir. Bu itibarla 1 nei ve 2 nei maddeler Millet Meclisi Maliye Komisyonunun kabul etmiş olduğu şekilde aynen kabul edilmiş-tir. 3 neü ve 4 neü maddeler Millet Meclisince kabul edilen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Baş-kanlığa sunulur.

Başkan
Manisa
R. Ulusoy

Sözcü
Çorum
A. Çetin
Rize
O. M. Agun

Kâtip
Afyon K.
A. Karayığit
Yozgat
İ. Yeşilyurt

Giresun
İ. Topaloğlu

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

444 sayılı Kanununun 1 nei ve 2 nei maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 10 neu Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin ödeneklerine müste-niden T. C. Ziraat Bankasına olan borçları, ta-hakkuk tarihinden itibaren kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Onbirinci dönem Türkiye Bü-yük Millet Meclisi üyelerinin 1960 yılı millet-vekilliği ödeneklerinden dolayı Hazineye olan borçları, tahakkuk ettiği tarihten muteber ol-mak üzere kaldırılmıştır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

444 sayılı Kanununun 1 nei ve 2 nei maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Onuncu Dönem Türkiye Bü-yük Millet Meclisi üyelerinin ödeneklerine müsteniden T. C. Ziraat Bankasına olan borç-ları 7 yıl faizsiz taksite bağlanmıştır.

Bu borçlara tahakkuk ettirilmiş olan faiz-ler ile her türlü masraflar ve ücretler kaldı-rılmıştır. Borçluların bu tarihe kadar yapmış oldukları bütün ödemeler «hangi nam ile tah-sil edilmiş olursa olsun» esas borçtan indirilir.

MADDE 2. — Onbirinci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödeneklerin-den mütevellit Maliye Bakanlığına olan borç-ları yıllık taksiti 1 200 liradan az olmamak üzere faizsiz taksitlere bağlanmıştır.

Onbirinci Dönem Türkiye Büyük Millet Mee-lisi üyelerinin ödeneklerine müsteniden Ziraat

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Maliye ve Ticaret Bakanları yürütür.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

Bankasına olan borçları 1 nci madde hükümlerine tabidir.

MADDE 3. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Geçici Komisyon Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyon
Esas No: 2/228
Karar No: 4

5 . 1 . 1968

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 12 . 7 . 1967 tarihli 138 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülüp kabul edilen 444 sayılı Kanunun 1 ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar Müdürlüğünün 13 . 7 . 1967 gün ve 3423 sayılı yazılıyla Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle 26 . 7 . 1967 günü Geçici Komisyonunda tetkik ve müzakere olunarak kanun teklifinin 1 ve 2 nci maddeleri bâzı değişikliklerle kabul olunmuş ve teklif Cumhuriyet Senatosunun 28 . 7 . 1967 ve 97 nci Birleşiminde müzakereye başlanmışsa da Cumhuriyet Senatosunun tatile girmesi sebebiyle tümü üzerinde oylama yapılması mümkün olmamıştır.

Bu kere takabbül olunmak üzere Geçici Komisyonumuza tevdi olunan kanun teklifi 26 . 12 . 1967 ve 28 . 12 . 1967 günlü birleşimlerde Maliye Bakanlığı ve T. C. Ziraat Bankası temsilcilerinin hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Onuncu ve Onbirinci Dönem milletvekillerinin büyük bir kısmının bu sıfatları sebebiyle yolluk ve ödenekleri karşılığında T. C. Ziraat Bankasından yapmış oldukları ikrazattan bir miktarı seçimin öne alınması ve T. B. M. Meclisinin 27 Mayıs 1960 günü feshi sebebiyle zimmetlerinde kalmıştır.

Borçlu milletvekillerinin iradeleri dışındaki fevkalâde hal sebebiyle borçlarını tediye de güçlük çekmeleri müşahede olduğundan mezkûr borçların taksitle ödenmesi teminen 444 sayılı Kanun ısdar olunmuştur.

Ancak bahsi geçen Kanunun bâzı noktaları sebebiyle borçlu alacaklı münasebetleri daha da muğlak bir hal almıştır. İhtilâfın uzaması, tediye nin gecikmesine sebeb olduğu gibi borçlu milletvekillerinin esas borca yakın miktarda bir faiz ödemelerini de kaçınılmaz hale getirmiştir.

Millet Meclisi 444 sayılı Kanunun 1 ve 2 nci maddelerine vuzuh kazandırmak ve ihtilâfı kesin şekilde halletmek gayesiyle 10 ve 11 nci Dönem milletvekillerinin borçlarının tamamını affetmiştir.

Ancak Geçici Komisyonumuz yapılan inceleme ve müzakerat sonunda, her iki devreye aidolan borçların toptan affının hak ve hukuk kaidelerine aykırı olacağı sonucuna varmıştır.

Şöyleki :

1. — Onuncu devre milletvekillerinin T. C. Ziraat Bankasına olan borçları o gıya ait yolluk ve ödeneklerinin erken tahsilinden neşet etmeyip, seçimin yenilenmesi kararını mütaakıp Türkiye

Büyük Millet Meclisi idareci üyeler kurulunca verilen bir tanıtma mektubuna müsteniden bankadan, iki aded de kefil göstermek suretiyle aldıkları şahsi borçlarıdır. Bu itibarla bankaya şahsan borçlu bulunan 10 neu devre milletvekillerinin bu borçlarının tamamen affı mevzuubahsola-maz. Fakat ihtilâfın 1957 yılından beri devamdegelmesi sebebiyle borçlu milletvekillerine ağır faiz, ücreti vekâlet ve mahkeme masraflarının da tahmili esasen mahdudolan ödeme güçlerine esaslı şekilde müessir olmuştur. Tediyeinin gecikmesi veya ademeditediyede bankanın hak ve menfa-atlerini ağır şekilde haleldar edeceğinden Geçici Komisyonumuzca tarafları mağdur etmeden mezkûr borçların % 3 faizle 10 yıl taksite bağlanması ve borçlulardan bu kanunun neşri tarihine kadar hangi nam ile tahsil edilmiş olursa olsun yapılmış bulunan tahsilâtın esas borçtan indiril-mesi hususu ekseriyetle kabul edilmiştir.

2. — Onbirinci dönem milletvekillerinin 1924 Anayasasının 18 nei maddesi ve 3050 sayılı Kanun hükümlerine tevfikan Mart 1960 ayında tahsil ettikleri 1960 yılına ait yolluk ve ödenekleri sebe-biyle vâkı borçlarının istirdadı mümkün değildir. Çünkü o zaman mer'i bulunan Anayasa gere-ğince milletvekillerinin senevi tahsisatlarının kanunu mahsusla tâyin olunması gerekmektedir. 3050 sayılı Kanununun 2 nei maddesinde de «yıllık tahsisat için malî yılbaşında verilen çek ve te-diye emirleri ölüm ve umumi intihabın teçdidi halinde istirdadolunmaz. Ancak bunlar haricindeki sebeplerden biri ile mebusluktan ayrılanların vâdelerinden önce ödenmiş çek ve tediye emirleri-nin bedelleri Büyük Millet Meclisince bunları ödiyen bankalara tediye edilerek alâkadarlardan takip ve tahsil edilmek üzere Maliye Vekâletine bildirilir» hükmü mündemiçtir. Keza 1924 Ana-yasının 27 ve 28 nei maddeleri ile mebusluktan hangi sebeplerle ayrılacağı sarahaten belir-tidildiğinden 27 Mayıs 1960 tarihinde T. B. M. M. nin feshini bu sebeplerden biri olarak kabule de imkân yoktur.

Bu itibarla 11 nei Dönem milletvekillerinin 1960 yılı ödenek ve yolluklarından dolayı Hazineye vâkı borçlarının tahakkuk tarihinden itibaren muteber olmak üzere kaldırılması ve aynı dönem mil-letvekillerinin normal olarak T. C. Ziraat Bankasından ikraz ettikleri meblâğlarında birinci mad-de gereğince % 3 faiz ve 10 yıllık takside bağlanması hususu komisyonumuzca ittifakla kabul olun-muştur.

Kanun teklifinin 1 ve 2 nei maddeleri tadilen 3 ve 4 neu maddeleri ise Millet Meclisinin kabul ettiği şekilde kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkan-lığa sunulur.

Başkan
Manisa
Refik Ulusoy

Sözcü
Ankara
Yiğit Köker

Kâtip
Samsun
Muhalifim
Söz hakkım saklı
Rıza Işitan

Çorum
Söz hakkım saklı
Alâeddin Çetin

Gaziantep
Zeki İslâm

Niğde
Kudret Bayhan

Ordu
Söz hakkım mahfuzdur
Şevket Köksal

Sakarya
O. Salıhoğlu

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ
METİN

*444 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddelerinin
değiştirilmesine dair kanun teklifi*

MADDE 1. — 10 ncü Dönem T. B. M. M. üyelerinin ödeneklerine müsteniden T. C. Ziraat Bankasına olan borçları, tahakkuk tarihinden itibaren kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Onbirinci Dönem T. B. M. M. üyelerinin 1960 yılı milletvekilliği ödeneklerinden dolayı Hazineye olan borçları, tahakkuk ettiği tarihten muteber olmak üzere kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Maliye ve Ticaret bakanları yürütür.

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL
ETTİĞİ METİN

*444 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddelerinin
değiştirilmesine dair kanun teklifi*

MADDE 1. — Onuncu Dönem T. B. M. M. üyelerinin ödeneklerine müsteniden T.C. Ziraat Bankasına bakiye borçları bu kanunun neşri tarihinden itibaren % 3 faizle 10 yıllık taksitle bağlanmıştır.

Borçluların bu tarihe kadar yapmış oldukları bütün ödemeler «hangi nam ile tahsil edilmiş olursa olsun» esas borçtan indirilir.

MADDE 2. — Onbirinci Dönem T. B. M. M. üyelerinin 1960 yılı milletvekilliği ödenek ve yolluklarından dolayı Hazineye olan borçları tahakkuk ettiği tarihten muteber olmak üzere kaldırılmıştır.

Onbirinci Dönem T. B. M. M. üyelerinin ödeneklerine müsteniden Ziraat Bankasına olan borçları 1 nci madde hükümlerine tâbidir.

MADDE 3. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.